

Nr 78

Av herr Sundin, om undantag från beskattning av realisationsvinst vid försäljning av egnahem.

(Lika lydande med motion nr 93 i Andra kammaren)

Egnahemsägare som till följd av arbete på annan ort, ändring i familjens storlek eller av annan liknande orsak avyttrar sitt egnahem — kanske för att därpå skaffa ett efter omständigheterna ändamålsenligare — drabbas ofta av en realisationsvinstskatt, som måste anses orättmätig. Den gamla fastigheten har genom penningvärdeförsämringen blivit föremål för en nominell men fördenskull icke reell värdestegring. Sedan eventuella avdrag för grundförbättringar o. d. gjorts får vederbörande erlægga realisationsvinstskatt för skillnaden mellan det pris som erlagts för fastigheten och det som erhållits vid fastighetens försäljning. I de fall vederbörande är pliktig erlægga realisationsvinstskatt kan han således få erlægga sådan skatt även om han reellt sett gjort en förlust.

Under sådana förhållanden försvåras givetvis anskaffningen av ny bostad, exempelvis i form av egnahem, emedan realisationsvinstbeskattningen reducerar vederbörandes tillgångar. Vid restriktiv kreditpolitik föreligger dessutom svårigheter att få ut någon större del av köpeskillingen för den gamla fastigheten i form av kontanter. Ofta måste revers eller in-teckning godtagas som likvid till avsevärd del. Sagda omständigheter kan leda till att vederbörande avhändes möjlighet att förvärva nytt egnahem i det gamla ställe. Med hänsyn till egnahemsboendets betydelse, särskilt för barnfamiljerna, och till angelägenheten av att detta främjas måste nämnda realisationsvinstbeskattning vid egnahemsförsäljning beklagas. Frågan om avveckling av realisationsvinstbeskattningen vid egnahemsförsäljning bör därför snarast tagas upp till prövning.

Som ytterligare skäl härför talar vissa förhållanden på arbetsmarknaden. Det råder för närvarande en relativt stor rörlighet på arbetsmarknaden. Även om rörligheten som sådan inte är till fyllest för en god lösning av ifrågavarande arbetsmarknadsproblem — en aktiv lokaliseringspolitik måste föras, nyetablering underlättas i sysselsättningssvaga områden o. s. v. — är det uppenbart att realisationsvinstbeskattningen vid egnahemsförsäljning utgör ett hämmande moment i de fall sysselsättning måste sökas på annan ort liksom i andra fall då byte av bostad ter sig riktig.

Det bör också understrykas att realisationsvinstbeskattningens syfte är

beskattning av spekulationsvinst. Det torde höra till undantagen att en egnahemsägare som själv bebor sin fastighet förvärvat denna i spekulations-syfte. Skulle vid utredning sådana risker bedömas vara förefintliga kan detta f. ö. motverkas vid fastställande av villkoren för befrielse från realisationsvinstskatt. Det kan t. ex. såsom förekommer utomlands föreskrivas att vederbörande inom viss tid skall inköpa annan bostad i det försålda egnahemmets ställe. En motsvarighet härtill finns i de s. k. fartygs- och eldsvådefonderna, som innebär att realisationsvinstskatt inte utgår vid fartygsförsäljning om nytt fartyg anskaffas inom tre år och inte heller för försäkringsbelopp för genom brand förlorat varulager om lagret förnyas inom tre år.

Beträffande de arbetsmarknadspolitiska synpunkterna på dessa spørsmål bör även nämnas att då jordbruksfastighet eller del av jordbruksfastighet försäljes i rationaliseringssyfte realisationsvinstskatt ej utgår. Även vid jämförelse härmed framstår det som riktigt att egnahemsförsäljning undantages från realisationsvinstbeskattning. Självfallet skulle detta gälla även för egnahem som ingår i jordbruksfastighet, då speciella strukturella problem råder inom jordbruksnäringen till följd av den pågående rationaliseringen. Vid utredning bör även prövas huruvida köp av nytt egnahem skall räknas som nytt fång från realisationsvinstbeskattningssynpunkt och om undantag från realisationsvinstskatt skall kunna medgivas även i fall då köp av annan bostadsfastighet inte sker.

Med hänvisning till ovan anförda hemställas,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag till riksdagen rörande undantag från realisationsvinstbeskattning vid försäljning av egnahem i enlighet med vad i motionen anförts.

Stockholm den 20 januari 1961

Sven E. Sundin